

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESAS KOMPETENCE, INTERPRETĒJOT EIROPAS SAVIENĪBAS KOLĪZIJU NORMAS

INTERPRETATIVE JURISDICTION OF THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE REGARDING EU CHOICE OF LAW RULES

Kristīna Milbauere (*Muehlbauer*), *Mg. iur.*, LL.M.

Berlīnes Humbolta universitātes Juridiskās fakultātes doktorante

Summary

This article addresses the question of the interpretative jurisdiction of the European Court of Justice (hereinafter – ECJ) regarding EU choice of law rules. The main question of this article is based on the ECJ judgement in the *Nikiforidis* case concerning the interpretation of the Art. 9 (3) Rome I Regulation, in particular, the applicability of overriding mandatory rules of the third state not falling into the scope of application of the Art. 9 (3) Rome I Regulation.

After a brief summary of the case, the author focuses on one of the ECJ theses within the case. She is questioning whether the ECJ has the jurisdiction to prohibit certain pre-choice-of-law-rules-harmonisation practices within the application of member state's national substantial law, for example, the indirect application of foreign overriding mandatory rules.

Atslēgvārdi: Romas I regula, prevalējošas imperatīvas normas, harmonizācija, starptautiskās privāttiesības, EST kompetence

Keywords: Rome I Regulation, overriding mandatory rules, harmonization, private international law, jurisdiction of the ECJ

Ievads

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – LESD) 267. panta pirmās daļas b) punktu Eiropas Savienības Tiesas¹ (turpmāk – EST) kompetencē ir cita starpā sniegt prejudiciālus nolēmumus par Eiropas Savienības (turpmāk – ES) tiesību aktu interpretāciju. Tas attiecas arī uz tādiem ES tiesību aktiem, kas harmonizē kolīziju normas.² Balstoties uz EST spriedumā *Nikiforidis*³ lietā izteikto atziņu, rakstā autore aplūkos EST kompetenci, interpretējot ES kolīziju normas, noteikt vadlīnijas par to, kādā veidā ir iztulkojamas

¹ Rakstā ar abreviatūru “EST” tiek apzīmēta Eiropas Savienības Tiesa kā tiesa, nevis iestāde.

² Piemēram, Romas I regula, Romas II regula, Romas III regula, tā saucamā Romas IV regula u. c.

³ EST 18.10.2016. spriedums lietā Nr. C135/15 *Nikiforidis*.

un piemērojamas dalībvalstu tiesību normas. Lai ilustrētu konkrēto problēm-jautājumu, autore iepazīstinās ar Nikiforidis lietas faktiskajiem apstākļiem, uzdoto prejudiciālo jautājumu, kā arī EST atziņām. Pēc tam autore pievērsīsies atbildei uz rakstā uzdoto pamatjautājumu, jo īpaši pievērsoties EST atziņas fak-tiskajai nozīmei pamatlietā un tās ietekmei uz Romas I regulas⁴ 9. panta trešās daļas piemērošanu.

Eiropas Savienības Tiesas spriedums Nikiforidis lietā

Lai izprastu apspriežamā problēmjautājuma būtību, ir jāieskatās Nikiforidis lietas faktiskajos apstākļos.⁵ Prasītājs pamatlietā G. Nikiforidis (*G. Nikiforidis*) strādāja par skolotāju Grieķijas Republikas vadītā pamatskolā Vācijā. Viņa atal-gojums tika aprēķināts atbilstoši Vācijas darba koplīgumu tiesībām.⁶ Finanšu krīzes laikā Grieķijas Republika pieņēma atsevišķus likumus izdevumu konso-lidēšanai, kuri cita starpā paredzēja algas samazinājumu darbiniekiem, kas atro-das privāttiesiskās darba attiecībās ar valsts iestādi gan Grieķijā, gan ārpus tās.⁷ G. Nikiforidim uz šo likumu pamata samazināja atalgojumu, par ko viņš vērsās Vācijas darba tiesā, cita starpā prasot izmaksāt ieturēto atalgojumu.⁸ Saskaņā ar Vācijas tiesībām šāda vienpusēja algas samazināšana netiek pieļauta, tomēr, kā atzina Vācijas tiesa, Grieķijas likumi atbilst prevalējošu imperatīvu tiesību normu definīcijai Romas I regulas 9. panta pirmās daļas izpratnē un tādējādi teorētiski varētu būt piemērojami G. Nikiforida darba tiesiskajām attiecībām.

Problēma radās tieši ar Grieķijas tiesiskā regulējuma kā prevalējošas impera-tīvas normas piemērošanu. Tas nevarēja tikt piemērots saskaņā ar Romas I regu-las 9. panta otro daļu, jo tas nebija piederīgs tiesas atrašanās valsts jeb foruma tiesību sistēmai. Lai arī 9. panta trešā daļa pieļauj ārvalstu prevalējošu impe-ratīvu normu piemērošanu, tomēr tā ir pakļauta diviem priekšnoteikumiem.⁹ Konkrētajā gadījumā Vācijas tiesa nesaskatīja Romas I regulas 9. panta trešās daļas pirmā priekšnoteikuma izpildi, jo nevis Grieķija, bet Vācija esot bijusi saistību izpildes valsts, un tādējādi secināja, ka Grieķijas likums nav piemērojams saskaņā ar Romas I regulas 9. pantu.¹⁰

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 593/2008 (17.06.2008.) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Romas I regula).

⁵ Plašāk sk. Vācijas Federālās darba lietu tiesas (vācu val. – *Bundesarbeitsgericht*) 25.02.2015. lēmuma Nr. 5 AZR 962/13 (oriģinālvalodā citēts kā – BAG, Beschluss v. 25.02.2015 – 5 AZR 962/13) 1. un turp-mākās rindkopas, kā arī EST 18.10.2016. sprieduma lietā C135/15 Nikiforidis 17. un nākamos punktus.

⁶ Sk. EST 18.10.2016. sprieduma lietā C135/15 Nikiforidis 17. punktu.

⁷ Konkrētas norādes sk. EST 18.10.2016. sprieduma lietā C135/15 Nikiforidis 17. un 19. punktā.

⁸ Sk. EST 18.10.2016. sprieduma lietā C135/15 Nikiforidis 18. punktu.

⁹ Sal. Romas I regulas 9. panta trešās daļas pirmo teikumu.

¹⁰ Sk. Vācijas Federālās darba lietu tiesas 25.02.2015. lēmuma Nr. 5 AZR 962/13 15. rindkopu. Sk. arī EST 18.10.2016. sprieduma lietā Nr. C135/15 Nikiforidis 50. punktu. Jāpiebilst, ka EST šajā gadījumā pieņēma Vācijas tiesas nostāju par to, ka Grieķija nav kvalificējama kā saistību izpildes valsts, tomēr pēc būtības šāda kvalifikācija varētu būt strīdīga. Sal., piemēram, ģenerāladvokāta secinājumus, kuros viņš apšaubā šādu "saistības izpildes vietas" izpratni: ģenerāladvokāta Maceja Špunara (*Maciej Szpunar*) 20.04.2016. secinājumu lietā Nr. C-135/15 Nikiforidis 95. punktu. Plašāk par saistību izpildes vietas noteikšanas kritērijiem Romas I regulas 9. panta trešās daļas izpratnē sk. arī: Milbauer K. Kas jāievēro, piemērojot ārvalsts prevalējošās imperatīvās normas? EST sprieduma Nikiforidis lietā ietekme uz Romas I regulas 9. panta iztulkošanu. Jurista Vārds, 22.10.2019., Nr. 42.

Uzdotais prejudiciālais jautājums

Šajā saistībā Vācijas tiesai radās šaubas par to, cik plaši vai šauri ir interpretējama Romas I regulas 9. panta trešā daļa. Tādēļ Vācijas Federālā darba lietu tiesa (vācu val. – *Bundesarbeitsgericht*) vērsās EST, lūdzot sniegt prejudiciālu nolēmumu tostarp par jautājumu, vai Romas I regulas 9. panta trešā daļa izslēdz tikai trešās valsts, kurā līgumā paredzētie pienākumi nav jāpilda vai nav pildīti, prevalējošo imperatīvo normu tiešu piemērošanu vai arī liedz tās netieši ņemt vērā, piemērojot tās valsts tiesībās, kuras piemērojamas līgumam?¹¹

Šāda jautājuma pamatā ir līdzšinējā dalībvalstu prakse, piemērojot prevalējošas imperatīvās normas. Ņemot vērā, ka līdz harmonizēšanai Romas I regulā Vācijā¹² neeksistēja kolīziju norma ārvalsts prevalējošo imperatīvo normu piemērošanai, ārvalsts normas lietas iztiesāšanā tika pielīdzinātas “faktiskam elementam” jeb *local data*¹³ un tika piemērotas ar *lex causae* ģenerālklausulu palīdzību. Piemēram, piemērojot Vācijas tiesības, tiesas subsumēja ārvalsts prevalējošo imperatīvo normu tiesiskās sekas kā faktisko neiespējamību¹⁴ vai darbības, kas pretējas “labiem tikumiem”.^{15, 16}

De facto šāda prakse aizstāja neesošu kolīziju normu, kas leģitimizētu valsts tiesu tieši piemērot ārvalsts likumu, kas no kolīziju tiesību viedokļa nebija piemērojams tiesiskam darījumam,¹⁷ un pieļāva nepiemērojamo ārvalsts imperatīvo normu juridisku vērtēšanu lietā. Tā iemesla dēļ, ka pati ārvalsts norma netika juridiski piemērota, šo metodi dēvē par materiāltiesisko jeb “netiešo” ārvalsts prevalējošo imperatīvo normu piemērošanu.¹⁸

¹¹ Otrais jautājums EST 18.10.2016. sprieduma lietā C135/15 Nikiforidis 24. punktā. Papildus tam Vācijas tiesa vēlējas noskaidrot, vai LESD 4. panta 3. punktā nostiprinātajam lojālas sadarbības principam ir juridiska nozīme saistībā ar valsts tiesu lēmumu tieši vai netieši piemērot citas dalībvalsts prevalējošās imperatīvās normas. Sk. trešo jautājumu, *ibid*.

¹² Līdz Romas I regulas 9. panta trešās daļas spēkā stāšanās brīdim atsevišķās dalībvalstīs spēkā bija normas priekšgājējs, Romas Konvencijas 7. panta 1. punkts (Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, kura atvērta parakstīšanai Romā 1980. gada 19. jūnijā). Tomēr vairākas konvencijas dalībvalstis, ieskaitot Vāciju un Latviju, atšķirīgu iemeslu dēļ tam bija izdarījušas atrunu. Par Latvijas atrunu un tās argumentāciju sk.: Krasta K. Kas ir prevalējošās imperatīvās normas. Jurista Vārds, 27.11.2012., Nr. 48, 1. punkts un 10. atsauce.

¹³ Par šo metodi pastāv vairākas teorijas. Par tā saucamo *Datumtheorie* no mūsdienu perspektīvas sk., piemēram: Weller M.-F. Das Individuum und die Datumtheorie: Die “*personne plurielle*” der Postmoderne als Herausforderung des binären IPR. In: Gebauer M., Mansel H.-P., Schulze G. Die Person im Internationalen Privatrecht – *Liber amicorum* Erik Jayme. Tübingen: Mohr Siebeck, 2019, S. 69 etc.

¹⁴ Piemēram, ārvalsts importa vai eksporta aizliegumu, kas tiesiska darījuma izpildīšanu *de facto* padarīja par neiespējamu, subsumējot kā faktisko neiespējamību saskaņā ar Vācijas Civilkodeksa 275. paragrāfu.

¹⁵ Piemēram, ja tiesisks darījums bija vērst uz ārvalstīs aizliegtu darbību veikšanu, kas saskaņā ar *lex fori* vai *lex causae* nebija aizliegtas, tās kvalificēja kā pretējas “labiem tikumiem” saskaņā ar Vācijas Civilkodeksa 138. paragrāfu.

¹⁶ Plašāk par šo ar konkrētām norādēm uz tiesu praksi sal.: Milbauere K. 2019.

¹⁷ Tiesai nav juridiska pamata piemērot ārvalstu tiesību normas, ja tās saskaņā ar kolīziju tiesībām vai pušu izvēli nav piemērojamas konkrētām tiesiskam darījumam. Citādi ir ar *lex fori* prevalējošām imperatīvām normām, kas ir adresētas attiecīgās tiesību sistēmas tiesību piemērotājiem un tādējādi ietver tiesas valstij saistošu imperatīvo norādi tās piemērot. Sveša likumdevēja imperatīva norāde nav saistoša ārpus tiesību normas izcelsmes valsts normām. Tādēļ ir nepieciešama kolīziju norma, kas ietvertu tiesnesim saistošu norādi piemērot svešas valsts normu.

¹⁸ Terminoloģija arī: Milbauere K. 2019.

Eiropas Savienības Tiesas atziņa

Atbildot uz uzdoto jautājumu, EST secināja, ka Romas I regulas 9. pants ir atkāpe no pušu autonomijas principa sabiedrisko interešu apsvērumu dēļ un tādēļ ir interpretējams šauri.¹⁹ Tādējādi prevalējošu imperatīvu normu uzskaitījums Romas I regulas 9. pantā, kuras dalībvalsts tiesa var piemērot, ir izsmeļošs. Tajā pašā laikā EST norādīja, ka Romas I regulas 9. pants neliedz dalībvalsts tiesai ņemt vērā citu valstu prevalējošas imperatīvas normas kā faktiski elementu, ciklā līgumam piemērojamās valsts materiālajās tiesībās šādas iespējas ir paredzētas.²⁰ Savu secinājumu EST pamatoja ar to, ka Romas I regula harmonizē dalībvalstu kolīziju normas, bet ne materiālās tiesības.²¹ Līdz ar to regulas 9. pants nevar būt šķērslis, lai tiesa neņemtu vērā šīs normas kā “faktisko elementu”.

Šāda argumentācija parāda, ka EST neatzīst savu kompetenci spriest par ārvalsts tiesību normu “ņemšanu vērā” kā faktiski elementu, jo tas esot dalībvalstu materiālo tiesību ietvaros izlemjams jautājums. Tas, vai tiesām EST konkrētajā gadījumā nebija kompetences aizliegt ārvalsts prevalējošo imperatīvo normu materiāltiesisko jeb “netiešo” piemērošanu, ir šī raksta pamatjautājums. Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir nepieciešams pilnvērtīgi noskaidrot, kāda ir EST atziņas faktiskā ietekme pamatlietā.

Eiropas Savienības Tiesas atziņas faktiskā nozīme pamatlietā

Ievērojot EST nospriesto, Vācijas tiesa nebija tiesīga paplašināti tulkot Romas I regulas 9. panta trešo daļu un, pamatojoties uz to, piemērot Grieķijas likumus kā tiesību normu. Tomēr tiesa ar EST piekrišanu bija tiesīga juridiski vērtēt Grieķijas likumu eksistenci un faktiski ietekmi uz lietu saskaņā ar Vācijas Civilkodeksu – konkrētajā gadījumā kā pienākumu saistību tiesisko attiecību ietvaros pusēm ievērot otras puses tiesiskās intereses saskaņā ar BGB 241. paragrāfa otro daļu. Rezultātā Grieķijas likums kā G. Nikiforida darba samaksas samazināšanas iemesls tika juridiski vērtēts Vācijas tiesā.

Šādas metodes galvenā problēma ir tā, ka veidojas paralēla ārvalsts tiesību normu piemērošanas sistēma kolīzijtiesiskā un materiāltiesiskā līmenī. Gan vienā gadījumā, proti, piemērojot ārvalsts likumu kā tiesību normu, pamatojoties uz kolīziju normu, gan otrā, vērtējot no kolīziju tiesību viedokļa nepiemērojamu ārvalsts normu kā “faktisko elementu”, ārvalsts likuma ietekme uz iztiesājamo lietu tiek juridiski vērtēta. Abos gadījumos rezultāts no lietā iesaistīto pušu viedokļa ir līdzīgs. Tādējādi ārvalsts likuma faktiskā “ņemšana vērā” konkrētajā gadījumā darbojas kā Romas I regulas 9. panta trešās daļas tiesiskā regulējuma apiešanas mehānisms, jo dalībvalsts materiālo tiesību ģenerālklausula pilda kolīziju normai līdzvērtīgu funkciju.

Atriežoties pie diskusijas par EST kompetences robežām ES kolīziju normu iztulkošanā, šajā kopsakarā rodas jautājums, vai EST konkrētajā lietā, interpretējot Romas I regulas 9. panta trešās daļas saturu, bija tiesīga lemt par dalībvalstu tiesību piemērošanu?

¹⁹ EST 18.10.2016. sprieduma lietā C135/15 43. un turpmākie punkti ar norādi uz EST 17.10.2013. sprieduma lietā C 184/12 Unamar 49. punktu.

²⁰ EST 18.10.2016. sprieduma lietā C135/15 Nikiforidis 51. un turpmākie punkti, kā arī 55. punkts.

²¹ Sk. EST 18.10.2016. sprieduma lietā C135/15 Nikiforidis 52. un turpmākos punktus.

Eiropas Savienības Tiesas kompetence noteikt materiālo tiesību iztulkošanas robežas

Atbildot uz raksta pamatjautājumu, īpaša vērība jāpievērš pamatojumam, ko EST sniedza, noliedzot savu kompetenci jautājumā par “netiešās” piemērošanas aizliegšanu. Proti, pirmkārt, kā norādīja EST, Romas I regula harmonizē dalībvalstu kolīziju normas, bet ne materiālās tiesības. Līdz ar to regulas 9. pants nevarot būt šķērslis, lai tiesa neņemtu vērā šīs normas kā “faktisko elementu”.

EST izteikumam ir jāpiekrīt tādā ziņā, ka formāli EST tiesām nav kompetences lemt par dalībvalstu materiālo tiesību iztulkošanu un piemērošanu.²² Tajā pašā laikā konkrētajā gadījumā runa bija nevis par dalībvalstu materiālo tiesību iztulkošanu kā tādu, bet gan par to izmantošanu kolīziju normu funkcijā, proti, lai aizpildītu konkrētajā brīdī neeksistējošas kolīziju normas radīto robu un nodrošinātu materiāltiesiskā taisnīguma sasniegšanu lietā. Šādos apstākļos vispārināti varētu runāt par kolīziju normām šaurākā un plašākā nozīmē, savukārt dalībvalstu materiālo tiesību ģenerālklausulu izmantošanu varētu dēvēt par “kvazi” kolīziju normām, jo tām atsevišķos gadījumos piemīt kolīziju normām līdzvērtīga funkcija. Tādējādi šeit būtu jānošķir dalībvalstu materiālo tiesību iztulkošana pēc būtības no dalībvalstu ģenerālklausulu iztulkošanas un piemērošanas attiecībā uz tām piedēvēto kolīzijas tiesisko funkciju.

Otrkārt, kā īpaši svarīgu principu EST spriedumā izcēla tiesisko paļāvību un paredzamību, ko sniedz kolīziju normu harmonizācija. Tieši šādi EST pamatoja Romas I regulas 9. panta trešās daļas šauru iztulkošanu.²³ Kā zināms, ES likumdevējs pēdējos desmit gados ir plaši harmonizējis kolīziju tiesības dalībvalstīs.²⁴ Tieši kolīziju normu harmonizācijas mērķis ir veicināt tiesvedības iznākuma paredzamību, lai salīdzināmus faktiskos sastāvus ES teritorijā izšķirtu pēc iespējas vienādi, neatkarīgi no dalībvalsts tiesas, kas lietu skata.²⁵ Līdz ar to paralēli pastāvoša sistēma, kurā dalībvalstu tiesas ik reizi saskaņā ar tiesiskam darījumam piemērojamām materiālajām tiesībām un iepriekš pastāvošo tiesu praksi var atsaukties uz ģenerālklausulām, lai netieši piemērotu ārvalstu tiesību normas, kas saskaņā ar harmonizētajām kolīziju normām nav piemērojamas, ir pilnīgi pretējs iznākums harmonizācijas mērķim.

²² Vispārīgi sk. LESD 267. pantu. Konkrēti par Nikiforidis lietu sk. ģenerālvokāta Maceja Špunara 20.04.2016. secinājumu lietā C-135/15 Nikiforidis 107. punktu; šādam viedoklim piekrīt arī P. Mankovskis: Mankowski P. Anmerkung zu einer Entscheidung des EuGH, Urteil vom 18.10.2016 (C-135/15) – Zum IPR von Arbeitsverträgen. Recht der internationalen Wirtschaft, 2016, S. 816. Pretēju viedokli pauž cits autors: Maultzsch F. Griechische Spargesetze und Internationales Privatrecht der Rom I-Verordnung. Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht, 2017, S. 250.

²³ Kā norādīja EST, Romas I regulas 9. panta trešās daļas paplašināta iztulkošana apdraudētu regulas vispārējo mērķu pilnīgu īstenošanu, proti, tiesiskās noteiktības nodrošināšanu Eiropas tiesiskuma telpā. Sk. EST 18.10.2016. sprieduma lietā C135/15 Nikiforidis 46. punktu. Sk. arī Romas I regulas 16. apsvērumu.

²⁴ Papildus rakstā apspriestajai Romas I regulai kā piemērus var minēt arī Romas II regulu, Romas III regulu un tā saucamo Romas IV regulu (mantošanas lietās). Ir bijušas pat diskusijas par tā saucamās Romas 0 regulas izveidi, kas harmonizētu starptautisko privāttiesību vispārīgo daļu ES tiesību līmenī. Par pēdējo plašāk sk.: Krasta K. 20 gadi kopš Latvijas Civillikuma ievadā ietverto kolīziju normu atkārtotas spēkā stāšanās. Kādi būs kolīziju normu nākamie 20? Ieskatš kolīziju normu problemātikā un attīstības tendencēs Eiropas Savienības tiesībās. Grām.: Tiesību interpretācija un tiesību jaunrade – kā rast pareizo līdzsvaru. Latvijas Universitātes 71. zinātniskās konferences rakstu krājums. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2013, 198. lpp. utt.

²⁵ Sk., piemēram, Romas I un Romas II regulas 6. apsvērumu.

Ievērojot minēto, jo īpaši būtiski ir noteikt vienotu kolīziju normu piemērošanu un ierobežot dalībvalstu līdzšinējo atšķirīgo individuālo pieeju ārvalsts prevalējošu imperatīvu normu piemērošanā tieši harmonizācijas mērķu sasniegšanai. Tādējādi ir jāsecina: apstākļi, ka ES likumdevējs ir vēlējis harmonizēt kolīziju normas, liecina par to, ka EST šajā ziņā ir jānorāda stingras robežas, kas liegtu apiet harmonizētās kolīziju normas.

Visbeidzot jāuzsver, ka ārvalsts elementa juridiskais vērtējums ir jautājums, uz kuru jāatbild atbilstoši kolīziju tiesībām, nevis materiālajām tiesībām. Tikai ES likumdevēja un harmonizācijas mērķa sasniegšanas interesēs būtu izskaust ārvalsts elementa juridisku vērtēšanu caur materiālo tiesību prizmu, apejot vienotās kolīziju normas. Par to, ka ES likumdevējs, harmonizējot kolīziju normas, principā tik stingri nenosūķir kolīzijas tiesisko jeb "tiešo" un materiāltiesisko jeb "netiešo" vai "faktisko" piemērošanu, liecina arī Romas II regulas 17. pants, kurā ES likumdevējs ir konkrēti noregulējis vai attiecīgi harmonizējis ārvalsts normu ņemšanu vērā kā "faktisko elementu".²⁶ Tādējādi var secināt, ka ES likumdevējs atsevišķos gadījumos iekļauj normu ņemšanu vērā kā "faktisko elementu" harmonizētajā kolīzijas tiesiskajā regulējumā. Turklāt, ja kādas dalībvalsts tiesai rastos šaubas par Romas II regulas 17. panta saturu, EST būtu jāinterpretē norma, kas noteic ārvalsts likuma ņemšanu vērā kā "faktisko elementu".

Secinājumi

1. Kopumā iepriekš norādītie argumenti liecina par to, ka atsevišķos gadījumos, piemēram, Nikiforidis lietā, nav izslēgtas EST norādes uz nacionālo tiesību piemērošanu, ja dalībvalstu materiālo tiesību piemērošanai ir harmonizēto kolīziju normu piemērošanai ekvivalenta funkcija.
2. EST atturīgo un diplomātisko nostāju Nikiforidis lietā izskaidro īpašie apstākļi, kas saistīti ar Romas I regulas 9. panta trešās daļas izstrādi. Ievērojot spraigo politisko diskusiju par un ap konkrēto tiesību normu Romas I regulas likumdošanas procesā,²⁷ un apstākli, ka normas galīgā redakcija ir viennozīmīgs politiskā kompromisa rezultāts par labu Lielbritānijas izvirzītajām prasībām attiecībā uz normas šaurā teksta redakciju, EST nebija iespējas Romas I regulas 9. panta trešās daļas priekšnoteikumus tulkot paplašināti,²⁸ kas būtu bijis dogmatiski labāks risinājums.²⁹
3. Tajā pašā laikā konkrētajā gadījumā bija arī faktiski neiespējami aizliegt normu tā saucamo materiāltiesisko jeb "netiešo" piemērošanu, jo Grieķijas likumam bija ietekme uz lietu un tam materiāltiesiskā taisnīguma dēļ bija jāsniedz juridisks vērtējums.

²⁶ Uz šo kā argumentu par to, ka EST Nikiforidis lietā bija tiesīga noteikt robežas dalībvalstu materiālo tiesību piemērošanai, norādīts arī darbā: Maultzsch F. 2017, S. 250.

²⁷ Plašāk par šo ar tālākām norādēm sk.: Milbauere K. 2019, II. 2. punkta pirmais apakšpunkts.

²⁸ Normas šaurā iztulkošanu EST pamatoja ar norādi uz regulas sagatavošanas darbiem un ES likumdevēja noteiktu gribu. Sk. EST 18.10.2016. sprieduma lietā C135/15 Nikiforidis 45. punktu.

²⁹ Par Romas I regulas 9. panta trešās daļas priekšnoteikumu paplašinātu iztulkošanu izteicās arī ģenerālvokāts savos secinājumos. Sal. ģenerālvokāta Maceja Špunara 20.04.2016. secinājumu lietā Nr. C-135/15 Nikiforidis 91. punktu un 34. atsauci.